

естілетін болған. Дің саласындағы ғалымдарымыз да бұл құбылысты жоққа шығармады.

Кесененің ерекше «Тектұрмас» атауына байланысты бірнеше деректер кездеседі. Оның бірі филолог ғалым Ж.Дәдебаевтың айтуы бойынша, Тектұрмас атаның азан шақырып қойған аты Сұлтан Махмұт екен. Оны өз дәуірінде хан сарайындағы бек қызметіне ұсынғанда, бас тартқан. Бектіктен бас тартқан соң, халық оны Тектұрмас деп атап кетеді. Сұлтан Махмұт көп ұзамай дін жолға түсіп, әулие атанады. Өз заманында, ислам дінінің таралуына үлес қосқан. Бұл жердің киелі екенінің халықтың ағылуынан байқауға болады. Еліміздің түкпір-түкпірінен адамдар осы мазарыға келіп, шырақ жағып, құрбандық шалып, тілек тілейді. Тектұрмас әулиенің орналасқан жеріне орай келушілер де көп кездеседі. Себебі, бұл орын қаланың Көктөбесі секілді. Тараз қаласының әсем көрінісін тамашалауға таптырмайтын орын болып табылады. Бұл аталған қасиетті орынды тарихи кесене деп те, дұға етушілердің жиі келетін орны деп те санауға болады.

Тәуелсіздік жолы – күрес жолы. Ата-бабаларымыздың ғасырлар бойы азаттық үшін, тіршілік үшін күресін қастерлеу міндетіміз. Абай ата айтқандай, мал табу жолына түсу керек. Мал өзінен-өзі табылмайды, жатқан тастың астынан су ақпайды. Болашақ ұрпақты жасампаздыққа үйрету парыз. Жасампаздық білім мен өнер арқылы болады. Қарастырылып отырған мақаланың мәні - еліміздің тәуелсіздік алғаннан кейінгі жасампаз ел ретінде «Мәңгі ел» болудағы жасаған іргелі істері. Қазақстан «Рухани қазына – ұлтты рухани қайта жаңғырту негізінде» өз даму үрдісін әлемдік деңгейде жүргізеді.

Әдебиет:

1. Байпақов К., Қазақстанның ежелгі қалалары, - Алматы: Аруна 2007 ж.
2. Бернштам А., Памятники старины Таласской долины, Алмата 1941 ж.
3. Қаратаев М.Қ., Қазақ Совет Энциклопедиясы – Алматы 1977 ж.

УДК 1(091)

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДАҒЫ ФИЛОСОФИЯ ПӘНІ БОЙЫНША ҰСЫНЫЛҒАН ЖАҢА ОҚУЛЫҚТАРЫНЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Ильясова Г.С., Хайрушева К.С.
(*М.Қозыбаев атындағы СҚМУ*)

Кітап адам баласының сан ғасырлық ақыл-ойының жемісі, тарихы мен тағылымының алтын сандығы. «Кітап дегеніміз – алдыңғы ұрпақтың артқы ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Кітап оқудан тиылсақ, ой ойлаудан да тиылар едік» - деген еді Ғабит Мүсірепов.

Елбасымызның «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында алты үлкен жоба аталды. Сол жобалардың бірі – «Жаңа гуманитарлық білім: қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» [1]. Бірақ бұл жобаның мақсаты 100 кітап аударып шығарудан әлдеқайда кең. Жаңа оқулықтар арқылы жалпы гуманитарлық білімнің мазмұны мен сапасы мүлде жаңа деңгейге шығуы тиіс.

Қазақстандық ғылыми орта, оқытушылар мен студенттер бұл жобаға өздерінің күнделікті өміріне, ертеңіне тікелей қатысы бар мүмкіндік деп қарауы керек. Бұл оқулықтар қазақ тіліндегі гуманитарлық біліммен бірге қазақ тілінің өзін де өрге тартатын бастама деп түсінеміз. Тіліміз халықаралық ғылыми лексикамен толығыады.

Аударылатын кітапқа қойылатын талаптар мен оларды іріктеу жүйесі жұмыс тобында ұзақ талқыланды. Таңдалатын кітап әлемдегі озық университеттің оқу бағдарламасында болуы шарт, ол оқулық кемінде үш басылым көруі тиіс, соңғы басылымы өткен үш жылда шығуы керек. Бұл талаптар оқулыққа деген сұраныстың жоғары екендігін, оның мазмұн тұрғысынан өзектілігін растайды.

Жаңа гуманитарлық білім дегенде Елбасы мақаласында гуманитарлық ғылымдардың жеті бағыты аталды. Ол философия, әлеуметтану, мәдениеттану, тарих, филология, саясаттану және психология. Елбасымыз 3 мақалсында былай жазған: «Біз тарих, саясаттану, әлеуметтану, философия, психология, мәдениеттану және филология ғылымдары бойынша студенттерге толыққанды білім беруге қажетті барлық жағдайды жасауға тиіспіз» [1, б. 2]. М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінің «Қазақстан тарихы және әлеуметтік-гуманитарлық пәндер» кафедрасы осы бағыттың алтауын қамтылып, жаңа оқулықтар оқу үдерісінде қолданылуда.

Өткен оқу жылы жаңа оқулықтардың тұсау кесер салты өткізілгеннен кейін гуманитарлық пәндер бойынша оқу-әдістемелік кешендерде өзгерістер енгізілді. Оқу үдерісіне гуманитарлық бағыты бойынша аударылған кітаптар енгізіліп жатыр. Оның негізгі мақсаты жас ұрпақ жоғары ғылыми стандарттарға сәйкес, шет елдердегі жастармен бірге білім алуға тиіс. Алғашқы аударылған 18 сегіз кітабы АҚШ, Ұлыбритания, Ресей, Франция, Швейцария сияқты алдыңғы қатарлы елдердің ең үздік ғылыми еңбектерін қамтиды. Неліктен біздің Елбасымыз, үкіметіміз осы мәселее көп назар аударып жатыр? Себебі, ғылыми таным, халықаралық стандартқа сүйенген сапалы білім заманауи ұлттың бәсекеге қабілетті болуының негізгі шарттары болып табылады. Ал жаңа аударылып жатқан оқулықтар білімнің нағыз энциклопедиясы болып саналады.

Гуманитарлық ғылымдардың құрамында философия ғылымының орны ерекше. Философия тек қана онтологиялық, гносеологиялық мәселелерді көтеріп қоғамдағы азаматтық ұстаным, моралдық құндылық, ар-ождан негіздерін қалайды. Адамның өзіне, айналасына, елге деген көзқарасын қалыптастырады. Біз дүние жүзіндегі ғылым мен білімнің мазмұнына жол ашу арқылы ілгері дамыған қоғамдардағы осындай көзқарас және ұстаным қалыптастыру құралдарымен жақын танысуға мүмкіндік алдық. Елбасымыз айтқандай, мақсат – ол білімді айна-қатесіз көшіріп алып, соған илану емес. Біз әлемнің қалай ойлап, нені құнды, нені дұрыс, нені бұрыс деп білетінін ескере отырып, өз бағытымызды анықтауда қателеспей, өзіміздің қазақстандық жолымыздан жаңылмауымыз қажет. Сондықтан да рухани жаңғыру аясындағы өзге жобалар өз тарихымызға, өлкетануға, төл мәдениетке арқа сүйейді. Қазақ дүниетанымын қорғау сөзсіз қажет, бірақ ол тұйықталу дегенді білдірмейді.

Жоба аясында аударылған 18 оқулықтың ішіндегі философиялық 4 үздік туынды оқырмандар үшін қазақ тілінде жарық көрді. Олар: Д. Джонстонның «Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дериддаға дейін», Э. Кеннидің «Антика философиясы» және «Орта ғасырлар философиясы», Р. Хесстің «Философияның таңдаулы 25 кітабы».

Дерек Джонстонның «Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дериддаға дейін» атты еңбегіне философиялық ойдың даму тарихына айрықша үлес қосқан танымал 15 ойшылдың шығармашылығы топтастырылған [2]. Автор Батыс дәстүріндегі көрнекті философтардың негізгі еңбектері мен теорияларын оқырмандарға кезең-кезеңмен таныстыруды көздейді. Кітап тарауларында философтардың өмір сүрген дәуіріне шолу жасалып, сөз болатын шығармалардың негізгі идеяларын талдауға басымдық берілген. Сондай-ақ, жинақта философтардың өмір деректері мен басты еңбектерінің тізімі, сол дәуірдегі ғылыми жаңалықтар мен тарихи оқиғалар, философиялық, әдеби және көркем туындылар да қамтылған. Әр шығармаға арналып оның түйінді идеясын білдіретін ықшам анықтама дайындалған. Тақырыптар

хронологиялық ретпен баяндалса да, материал кез келген тараудан бастап түсініп оқи беруге лайықталып, әрқайсысы жеке бітіммен құрастырылған.

Тақырыптар хронологиялық ретпен баяндалса да, материал кез келген тараудан бастап түсініп оқи беруге лайықталып, әрқайсысы жеке бітіммен құрастырылған. Жинақта әрқилы тарихи кезеңде өмір сүрген осы көрнекті философтардың қысқаша ғұмырнамасы да берілген. Сондай-ақ олардың шығармаларындағы негізгі тақырыптар да барынша қамтылған. Мәселс, Сократ пен Платон от пен күн туралы, Аристотельдің ақылды пайымдауын, Эпикур мен Зенонның жақсы өмірдің сыры жайында, Р. Декарттың жүйелі күмәндану-философиялық әдістің бір түрі ретінде қарастырғанын, Дж. Локк және Монтескьенің либерал мемлекет туралы көзқарастарын, Спиноза тұжырымын, Д. Юмның эмпирикалық растауын, неміс классикалық философиясының өкілі И. Канттың ақылға сын атты еңбегін, К. Маркстың тарих үдерісін, Ф. Ницшенің билікке құштарлығын, М. Хайдеггердің біз болмысты ұмыттық атты көзқарастарын, Жан-Поль Сартр экзистенциалистің азабы туралы пайымдауын, Жак Дерриданың нақты дүниені деконструкциялау туралы көзқарастары мен еңбектерін қарастырып, ұлы философтарды толғандырған мәселенің идеяларын түсініп, кітап мазмұнына сәйкес философияның не екенін емес, аталып өткен философтардың не істегенін, не туралы ойланғанын сипаттайды.

Аталмыш кітапта философияның бірыңғай қабылданған анықтамасы жоқ. Бұл кітаптан философтардың осы мәселеге қатысты және қандай оймен мысалдар келтіру арқылы жеткендігін көруге болады. Сонымен қоса, күнделікті күйбең тіршілікте философияның пайда болатындығын көрсетеді. Өмір мәнін, дұрыс пен бұрысты, саясат, билік жайында, ақыл-ой мен ғылым көзқарасын, және айта кетерлік жайт бізді қоршап тұрған дүние болмысымен оны қалай қабылдайтыны туралы дәйекті сөздер айтып, мейлінше әр философ өзінше шешкісі келгенін көруге болады.

Әр ғасырдың ойшылдарының ойлау сипаты әр түрлі көзқараста дамып отырды. Сократ үшін философия көбіне этикалық мәселелерге байланысты болса, шәкірті Платон таным теориясынан асып, өзінің идеялар теориясын дамытты. Ал, Аристотель ұстанымында мистикалық пайымдаудан гөрі практикалық сипаты басым болды. Ғұлама ұстаздан кейін, Эпикур мен Зенонның басты назарын қоғамға емес, тұлғаға яғни, жеке адамға аударды. Жаңалық ашушы деп қарастырған ойшыл Акуинолық Томас христиандық ілімді философиялық ақыл-оймен негіздей алды. Француз философы жаңа заман өкілі Рене Декарт өз пікірінің дұрыстығын философиялық ойларының өзегі етіп алды. Ол күмәндану арқылы жасалатын қорытындылар күмән тудырмайтынына сенімді болды. Дж. Локк пен Монтескье идеялары қазіргі заманғы либерал мемлекеттің пайда болуында маңызды рөл атқарды. Спиноза көзқарасында, басты идея - әу бастан дәлелденген ақиқат ретінде қарастылатын субстанция. Ал, Дэвид Юмнің ойлау тәсілі мүлде ерек болды, оның эмпирикалық ұстанымы қарапайым: бұрынғы классикалық философиялық жүйелердің бәрі Құдайдың бар екені және оның құдіретті болжамдарына негізделеді. Неміс классикалық философиясының өкілі Иммануил Канттың философиясы ғылымның салтанаты да, сонымен қатар эмпиризмнің қызу сыны да болды. Карл Маркстің философияға көзқарасы басқаша, яғни, социумның даму және өзгеру заңдылықтары туралы мәлімдейтін философия болып табылады. Ф. Ницше философиясы- жеке, оқшауланған тұлғаның дербес философиясы. Ал, Л. Витгенштейннің еңбектерінде аналитикалық философия туындады. Сөзбен жеткізу мүмкін емес нәрсе өз бейнесін М. Хайдеггердің философиясында-болмыс философиясында тапты. Сонымен қатар, абсурд ойшылы Сартр метафизиканы жаңа бағытта дамытты. Еңбектің соңында, мәтін мағынасын зерттеген философ Деррида тілдің қандай да бір тұрақты, өзгермейтін мағынаға арқа сүйей алмайтынын атап көрсетті. Сонымен, «Бұл еңбек несімен

бағалы?»-), деген сұраққа жауап берсек, философиялық ойдың дамуына үлес қосқан 15 танымал ойшылдар көзқарастары қарастырылып, маңыздылығы аталып, көрсетіледі. Қазіргі таңда бұл оқулық еліміздің жоғарғы оқу орындарында философия пәнінің оқулығы ретінде қолданыста. Сонымен, оқулықта он бес әлемдегі ең танымал ойшылдар туралы әңгімелейді. Олардың әрқайсысы философия дамытуға елеулі үлес қосқан немесе біздің көзқарасымызды, дүниетанымызды өзгертуге әсерін тигізді.

Бұл оқулықты Гарвард, Оксфорд университеттері мен Л.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің студенттері қолданады.

Дерек Джонстонның «Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дериддаға дейін» атты оқулық бірінші рет философиялық түсініктер мен мәселелермен танысып отырған студенттер үшін өте маңызды. Оқулықта ойшылдың өмірбаяны, өмірінің негізгі жылдары мен оқиғалары нақты көрсетілген және ойшылдың философиялық көзқарасын қарастыру барысында бірнеше тармақтарға бөлінген және бөлімінің соңында қорытынды ретінде түйін келтірген.

Оксфорд университетінің вице-канцлері, Британ академиясының президенті болған Сэр Энтони Кеннидің «Батыс философиясының жаңа тарихы» атты төрт томдық еңбегі философиялық ойды зерттеуге жол ашатын еңбектер тізімін толтырады.

Кезінде біраз жыл Британ академиясының президенті болған әйгілі ағылшын философ-ғалымы сэр Энтони Кенниді осыдан біраз жыл бұрын Оксфорд университетінің баспасы Фалестен бастап Дерридаға дейінгі философия тарихын жазуға шақырыпты. Бір-біріне ұқсас жекелеген тақырыптардан құрастырылған антика, орта ғасыр, қазіргі заман философиясының бастауы және қазіргі заман философиясының дамуын бір арнаға салу туралы ұсынысты зерттеуші ықыласпен қабыл алған. Бұл еңбек 2005 жылы төрт том болып жарияланды:

- Бірінші томда философияның ежелгі бастауынан бастап, 387 жылғы Әулие Аугустинге дейінгі кезең қамтылады;

- Екінші томда Аугустиннен бастап 1512 жылғы Латеран соборына дейінгі аралықтағы тарих қарастырылады;

- Үшінші том XVI ғасыр философтарының идеяларын талқылаудан басталып, 1831 жылы Гегельдің қайтыс болуымен аяқталады.

- Төртінші, соңғы том сол XIX ғасырдың орта шенінен екінші мыңжылдыққа дейінгі аралықтағы ой дамуын баян етеді.

Энтони Джон Патрик Кеннидің төрт бөлімнен тұратын «Батыс философиясының жаңа тарихы» еңбегінде философия ілімінің ежелгі заманнан бүгінге дейінгі дамуы толық қамтылған. «Антика философиясы» атты бірінші бөлімінде натурфилософиялық мектептер өкілдерінің және классикалық Грекия мен Римдегі антика философиясын қамтиды [3]. Тарихи баянның тақырыптық арқауы философияда туындаған сауалдарды келесі екі мыңжылдыққа мұра етіп кеткен және әр кезеңдегідей дәл бүгін де ықпалы бәсеңсімеген екі үлкен тұлға – Платон мен Аристотельге негізделген. Бұл – Батыс өркениетінің түп-тамырын түсінгісі келетін орта үшін философия тарихына арналған төрт бөліктен тұратын топтаманың бірінші томы. Энтони Кенни өз шығармасында ежелгі дәуір философтарының шығармашылығын терең зерттей отырып, ұлы ойшылдардың бір-біріне деген көзқарастарын анықтайды. Соның ішінде «Сократ Платон көзімен» деген тақырып өте жақсы ашылған. Платонның Сократ жайлы жасаған, оның шығармашылығын талдаған тұжырымдамалары өте терең. Оны зерделеу үшін мықты философиялық білім базасы және діни-ағартушылық бағыттағы көңіл көкжиегінің кең болуы міндеттеледі. Платон бар дәрежесін, бар білімін, бар сөз мәйегін, сөз қорын осы бағытқа арнаған.

Кітап ішінде, жоғарыда айтып өткендей, ежелгі дәуір ойшылдарының өмірі туралы, олардың білімін дамытуға кедергі болған факторлар туралы, сондай-ақ,

олардың әлем жаратылысына, адамдардың сана-сезімінің даму үдерісіне, адамдардың бір-біріне деген көзқарасына байланысты тамаша тәмсілдер келтірген жазбалар бар.

Сэр Кеннидің қазақ тіліне аударылған «Батыс философиясының жаңа тарихы» еңбегінің «Орта ғасыр философиясы» атты екінші кітабында философиясының ортағасырлық кезеңі көрсетілген - Әулие Августиннен бастап Қайта өрлеу кезеңіне дейін жалғасады [4]. Философияның нағыз гүлденген кезеңі - ол орта ғасырлар екені белгілі. Энтони Кенни еңбектерінің негізгі өзегі - оның түсіндірмесі, өйткені ойшыл кітабында философиялық мәтіндерді терең бойлап оқу және оларды мазмұндау болып табылды. Түсіндірме екі түрлі болуы мүмкін - сыртқы және ішкі. Ішкі түсіндірмеде автор мазмұндаудағы ізгілік қағидасын ұстана отырып, мәтінді өзара байланыстырып, бірізді етуге тырысады. Сыртқы түсіндірмеде баяндаушы мәтіннің маңыздылығын басқа мәтінмен салыстыра отырып анықтайды. Энтони Кенни өз оқулығында осы екі әдісті қамтыған. Қазіргі таңда философия мәселелерін зерттеу үшін біз тарихтағы әйгілі ойшылдардың еңбектеріне үңілеміз. Сол арқылы олар өмір сүрген қоғам мен адамдарды, олардың танымын қалыптстырған жағдайларды, ахуалды түсіне аламыз.

Энтони Кенни оқулығының құрамында бір тақырыпқа жиналған «Логика және тіл», «Білім», «Физика», «Метафизика», «Сана мен жан», «Этика», «Құдай» атты тараулары бар [4]. Оқулық тоғыз тараудан тұрады. Бұл томның «Философия және сенім» атты бірінші тарауында Энтони Кенни христиан дінін қабылдағаннан кейінгі Аугустин дүниетанымын, Боэций философиясын, кейінгі антика заманындағы грек философиясын, Каролинг империясындағы философияны, Кентерберилік Ансельм, Абеляр, Ибн Рушд пен Маймонидтің ілімін қарастырады. Екінші тарауда Энтони Кенни XII ғасыр схоластарынан бастап Ренессанс кезеңіне дейінгі философия тарихын баяндайды: Роберт Гроссетес және Ұлы Альберт, әулие Бонавентура және Акуинолық Томас, Сигер Брабант және Роджер Бэкон, Дунс Скот және Уильям Оккам, оксфордтық калькуляторлар, Джон Уиклиф, сонымен қатар, платонизм мен аристотелизмнің қайта жаңғыруын қарастырады. Үшінші тараудан бастап, кітаптың соңына дейінгі тарауларды Энтони Кенни тақырыптық бөлімдерге арнайды. Бұл бөлімдерде орта ғасыр заманында өзекті болған әр түрлі философиялық мәселелер талданған. Нақтылап айтсақ, үшінші тарауда – логика мен тіл мәселесі, төртінші тарауда – гносеологиялық концепциялар, бесінші және алтыншы тарауда – физика мен метафизика, жетінші тарауда – ақыл мен жан, сегізінші тарауда – этика, соңғы тарауда – Құдай мәселелері байыпталған.

Энтони Кеннидің бұл томдарды жазудағы мақсаты, тарихтағы әйгілі философтардың философия тарихына еңбей қалған еңбектері мен олардың бізге қалдырған мұраларын мұқият оқу арқылы философияны тереңірек білуге, түсінуге болатынын аңдату болғанын айтқанбыз. Сондай-ақ Кенни бұл кітабында философия тарихындағы аттары елеусіз қалған ортағасырлық ойшылдардың философиялық ілімдерін оқырмандармен кеңірек таныстыруды көздейді.

Белгілі француз ғалымы Реми Хесстің «Философияның таңдаулы 25 кітабы» жас оқырманды Батыстың аса көрнекті ойшылдары және олардың шығармаларымен таныстырады [5]. Осы күрделі міндетті жеңілдету мақсатында, ол Батыс философиясы дамуының елеулі кезеңдерін көрсетеді деген 25 шығарманы іріктеп ұсынған. Бұл шығармалар әлемдік ақыл-ой дамуының белесті кезеңдері мен бай қазынасын танытады. Ежелгі заманнан бүгінге дейінгі философия тарихын қамтыған жинақ адамзат ақыл-ойының құнарлы нәрі мен көркем табиғатына енді ден қоя бастаған жас қауымға даналық мәйегін түсінікті де тартымды тілмен баяндайды. Жинақта әр философиялық шығармадағы түйінді идеялар талданып, түсіндірме берілген. Осы оқулықты М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті мен, Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің студенттері оқиды.

Аталған оқулықтар «Философия» сабағында қолданылады: тақырып бойынша кейбір мәліметтер дәріс мазмұнына кіргізілді, тәжірибелік сабаққа дайындалғанда оқулықтар ұсынылады және студенттер өздік жұмыстарын жазып қорғағанда бұл оқулықтардың рөлі өте зор деп ойлаймыз.

Білім саласындағы жаһандық бәсекеге неғұрлым бейімделген мамандарды даярлау – болашаққа жасалатын ең басты бағдар десек, онда әлемнің үздік 100 оқулығын қазақ тілінде сөйлету өте тиімді әдіс деп қарауға тиіспіз. Қорыта айтқанда, 100 жаңа оқулықтың қоғамдық сананы жаңғырту барысындағы рөлі ерекше, маңыздылығы жоғары болып табылады.

Әдебиет:

1. Назарбаев Н.Ә. Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру // Егемен Қазақстан - 2017. - 26 сәуір.
2. Джонстон Д. Философияның қысқаша тарихы: Сократтан Дерридаға дейін. - А.: «Ұлттық аударма бросы» қоғамдық қоры, 2018. - 216 б.
3. Энтони К. Батыс философиясының жаңа тарихы. – Т. 1. Антика философиясы. - А.: «Ұлттық аударма бросы» қоғамдық қоры, 2018. - 364 б.
4. Энтони К. Батыс философиясының жаңа тарихы. – Т. 2. Орта ғасыр философиясы. - А.: «Ұлттық аударма бросы» қоғамдық қоры, 2018. - 400 б.
5. Хесс Р. Философияның таңдаулы 25 кітабы. - А.: «Ұлттық аударма бросы» қоғамдық қоры, 2018. - 368 б.

ӘОЖ 94(574)

СЫР Өңірі – КӨНЕ ДӘУІР ШЕЖІРЕСІ

Есенбек Д.

(М.Қозыбаев атындағы СҚМУ)

Тарихты білмей үлкен жетістіктерге жетпейтінімізді көрсету. Нысандарды жүйелеу, қорғау, сақтау, насихаттау арқылы тарихқа тұнған киелі мекендерді келешекте Қазақстанның визиткасына айналдыру.

«Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласында таяу жылдарда атқарылатын міндеттердің ішінде «Қазақстанның қасиетті рухани құндылықтары», «Қазақстанның киелі жерлерінің географиясы» жобаларын жүзеге асыруға көңіл бөлінген. Бұл идеяның мақсаты Алтайдан Арқаға дейін созылып жатқан жеріміздегі киелі мекендерді, қасиетті орындарды өзара сабақтастыра отырып, ұлт жадында біртұтас кешен ретінде қалыптастыруды көздейді. Бұл идеяны іске асыру барысында «Қасиетті Қазақстан» ғылыми-зерттеу орталығы құрылды. Орталық қызметінің мақсаты - өлкетану бойынша ғылыми-зерттеу жұмысы, өлкетану саласындағы ағартушылық жұмыс, Қазақстанның архивтері мен музейлерімен бірге ынтымақтастықта өлкетану тақырыбындағы ғылыми-зерттеу іс-шараларын ұйымдастыру болып табылады. Елімізде алты бағыт (Оңтүстік, Солтүстік, Шығыс, Батыс, Орталық және Оңтүстік-Шығыс) бойынша ғылыми-зерттеу және дала экспедицияларын өткізу жоспарланған. Қызылорда облысынан Қазақстанның киелі жерлері картасына 12 ескерткіш енген. Қызылорда облысы бойынша қасиетті орындарға экспедиция ұйымдастырылады. Соның нәтижесімен үлкен энциклопедиялық жинақ пен Қазақстанның киелі жерлерінің интерактивті картасы әзірленеді. Қызылорда облысында мындаған тарихи-мәдени ескерткіштердің бар екенін ескерсек, олардың әрқайсысының тарихы, өзіндік ерекшелігі мен құндылықтары бар. Елбасы киелі